

Typy dědičných aortálních syndromů a možnosti individualizace péče

Daniela Žáková
Jiří Ničovský
Albert Stehlík
Henychová Eliška
Petr Fila
Petr Němec

CKTCH

Centrum kardiovaskulární
a transplantační chirurgie

Klinika kardiovaskulární a transplantační
chirurgie, Lékařská fakulta Masarykovy
Univerzity, Brno

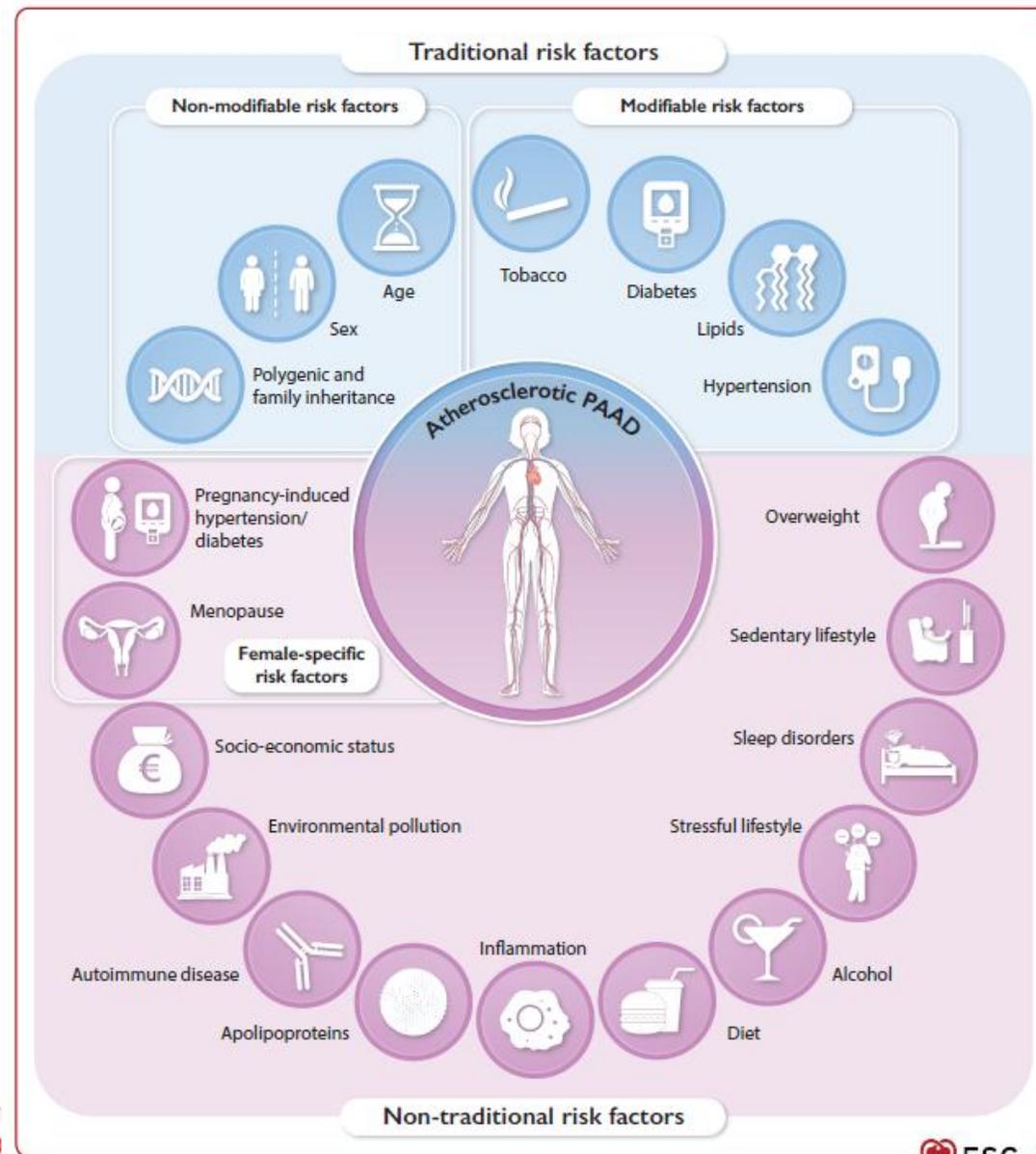
27. symposium PS Chlopenní a vrozené srdeční vady v dospělosti ČKS
12. - 13. března 2026, Hradec Králové

Etiologie aortálních aneuryzmat

80% modifikovatelné rizikové faktory

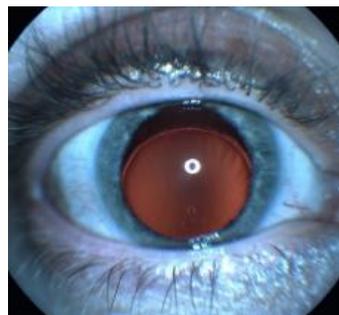
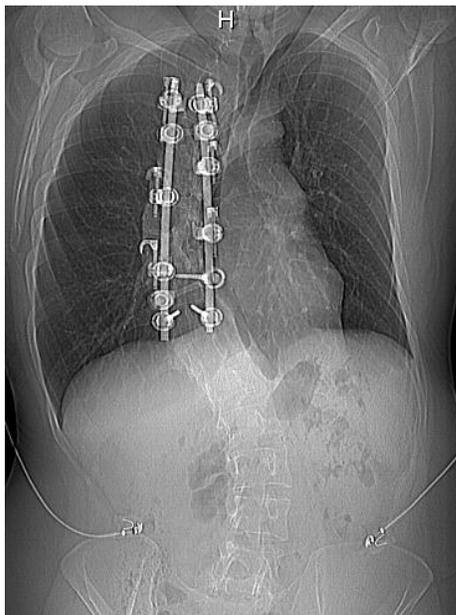
4x větší riziko při ↑ LDL, hypertenze, kouření, DM

20% geneticky podmíněná aneuryzmata (AD)

HTAD (heritable thoracic aortic disease)

Syndromová (sTAA)	Nesyndromová (nsTAA)
Kardiovaskulární projevy Systémové projevy (muskuloskeletální, kraniofaciální, oční, plicní, kožní...)	Kardiovaskulární projevy
Marfanův syndrom (MFS) Loeys-Dietzův syndrom (LDS) Turnerův syndrom (TS) Ehlers-Danlos syndrom typ IV vaskulární typ (vEDS)	Familiární hrudní aneuryzmata (FTAA) ACTA2, MYH11, MYLK, PRKG1... Sporadická aneuryzmata (sTAA) BAV aortopatie

Cardiovascular Outcomes in Aortopathy

GenTAC Registry of Genetically Triggered Aortic Aneurysms and Related Conditions

Kathryn W. Holmes, MD, MPH,^a Sheila Markwardt, MPH,^b Kim A. Eagle, MD,^c Richard B. Devereux, MD,^d Jonathan W. Weinsaft, MD,^d Federico M. Asch, MD,^e Scott A. LeMaire, MD,^f Cheryl L. Maslen, PhD,^g Howard K. Song, MD,^g Dianna M. Milewicz, MD, PhD,^h Siddharth K. Prakash, MD, PhD,^h Dongchuan Guo, PhD,^h Shaine A. Morris, MD, MPH,ⁱ Reed E. Pyeritz, MD, PhD,^j Rita C. Milewski, MD,^k William J. Ravekes, MD,^l H.C. Dietz, MD,^l Ralph V. Shohet, MD,^m Michael Silberbach, MD,^a Mary J. Roman, MD,^d on behalf of the GenTAC Investigators

N=2686, věk 36,9 ± 19,6 , (2007-2016)

24,2% elektivní chirurgie kořene/ascendentní aorty (MFS, BAV, LDS...18let)

9,1% akutní operace pro disekci aorty (nsHTAD, LDS ....35 let, MFS)

TABLE 2 Cumulative Number of Cardiovascular Outcomes in the GenTAC Cohort

	Total (N = 2,686)	MFS (n = 861)	BAV (n = 879)	LDS (n = 121)	nsHTAD (n = 378)	TS (n = 298)	vEDS (n = 149)	P Value [†]
Elective proximal aortic aneurysm surgery, ever had								
No	2,035 (75.8)	588 (68.3)	625 (71.1)	86 (71.1)	296 (78.3)	291 (97.7)	149 (100.0)	<0.01
Yes	651 (24.2)	273 (31.7)	254 (28.9)	35 (28.9)	82 (21.7)	7 (2.3)	0 (0.0)	
Any aortic dissection surgery, ever had								
No	2,441 (90.9)	749 (87.0)	846 (96.2)	105 (86.8)	302 (79.9)	293 (98.3)	146 (98.0)	<0.01
Yes	245 (9.1)	112 (13.0)	33 (3.8)	16 (13.2)	76 (20.1)	5 (1.7)	3 (2.0)	

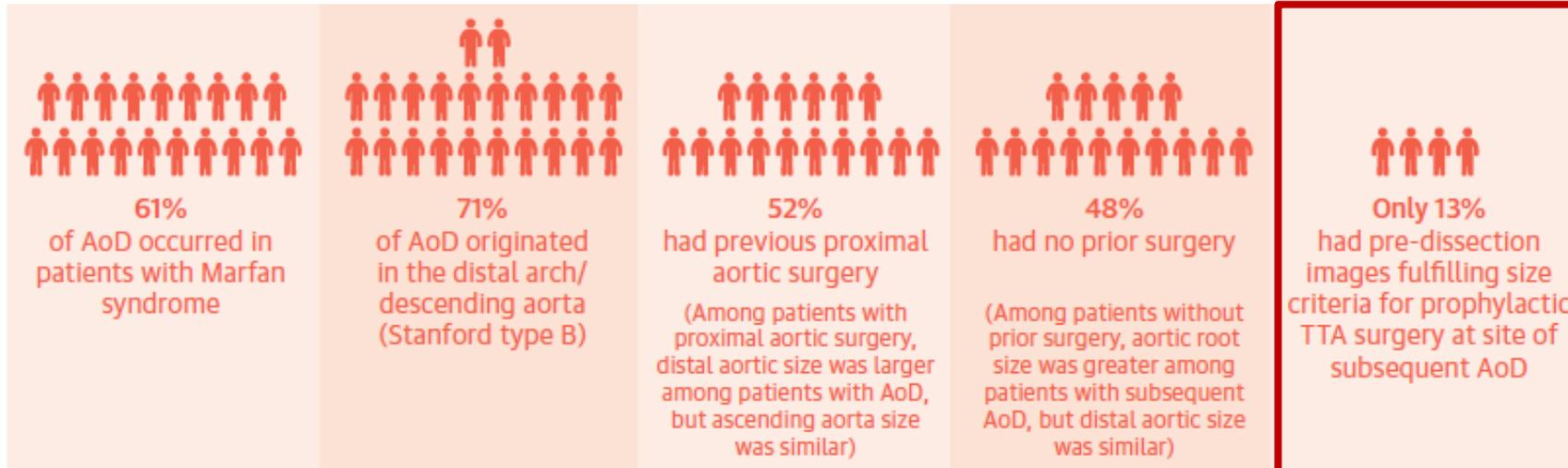

Aortic Dissection in Patients With Genetically Mediated Aneurysms

Incidence and Predictors in the GenTAC Registry

Jonathan W. Weinsaft, MD,^a Richard B. Devereux, MD,^a Liliana R. Preiss, MS,^b Attila Feher, MD, PhD,^a Mary J. Roman, MD,^a Craig T. Basson, MD, PhD,^a Alexi Geevarghese, BA,^a William Ravekes, MD,^c Harry C. Dietz, MD,^d

Jen 13% pac. mělo před disekcí rozměry aorty indikované k operaci

Marfanův syndrom (MFS)

Prevalence 1:5 000, AD, **mutace genu pro glykoprotein extracelulární matrix FBN-1 (15q21)**

Více jak 1800 mutací, 25% mutací de novo, 10% pac. geneticky negativní

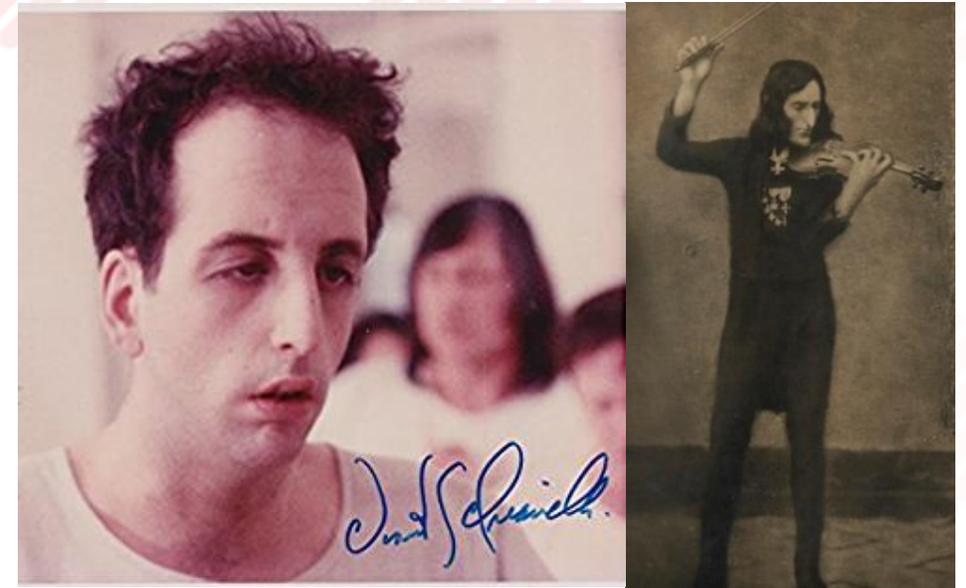
Diagnóza se opírá o revidovaná ghentská kritéria z r. 2010

Tabulka 1. Revidovaná ghentská kritéria pro diagnózu Marfanova syndromu (MFS)

Negativní rodinná anamnéza pro MFS	Pozitivní rodinná anamnéza pro MFS
Dilatace aorty nebo její disekce + ektopie oční čočky = MFS	Ektopie čočky = MFS
Dilatace aorty nebo její disekce + systémové skóre 7 a více = MFS	Systémové skóre 7 bodů a více = MFS
Dilatace aorty nebo její disekce + potvrzená mutace v genu FBN1 = MFS	Dilatace aorty nebo její disekce = MFS

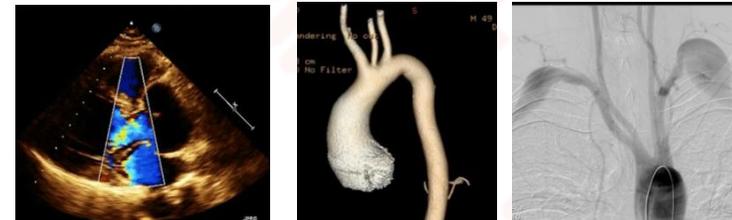
Tabulka 2. Systémové skóre v rámci ghentských kritérií u Marfanova syndromu

Příznak/symptom	Body
Příznak palce + zápěstí (1 znak)	3
Deformita hrudníku pectus excavatum/carinatum	2
Deformity zadní části chodidla (pedes planovalgi)	2
Pneumotorax	2
Ektazie durálního vaku	2
Protruze acetabula	2
Poměr rozpětí rukou/výška > 1,05 a poměr horní segment/dolní segment < 0,85	1
Skolióza/kyfóza	1
Snížená extenze v lokti	1
3 z 5 znaků na hlavě (dolichocefalie, exoftalmus, dolů zešikmené oční štěrbin, malární hypoplazie, retrognacie)	1
Kožní strie	1
Krátkozrakost > 3 dioptrie	1
Prolaps mitrální chlopně	1

Klinické projevy MFS

Kardiovaskulární: anuloaortální ektazie (až 80%), AoR, MiR při prolapsu, aneuryzma hrudní aorty, MMT, ilických...

Oční: subluxace/luxace čočky (50-80%), myopie

Muskuloskeletální: vpáčený hrudník, skolióza, protruze acetabula, plochonoží, arachnodaktylie, dolichostenomelie

Kraniofaciální: gotické patro, nahuštěné zuby, sešikmené oční štěrbině, enoftalmus, dolichocefalie, retrognacie

Plicní: apikální buly, spontánní PNO

Ostatní: durální ektazie, kýly, striae, porucha hojení jizev

Loeys-Dietzův syndrom

Popsán v r. 2005, mutace v genech kaskády TGF β , 7 typů, 75% de novo mutace

Triáda = aortální aneuryzmata a tortuosity (dilatace kořene 95%) , hypertelorismus, rozštěp uvuly/patra

Ostatní: skeletální abnormity - kraniosynostóza, skolióza, není vysoká postava a disproportionálnita jako MFS

BAV, PDA (LDS2), ASD, imunologické abnormity, asthma, alergie, artritidy, Mi prolaps

Gene ^{1, 2}	Proportion of LDS Attributed to Pathogenic Variants in Gene ³	MOI
<i>IPO8</i>	~1%	AR
<i>SMAD2</i>	~1%-5%	AD
<i>SMAD3</i>	~5%-10%	AD
<i>TGFB2</i>	~5%-10%	AD
<i>TGFB3</i>	~1%-5%	AD
<i>TGFBR1</i>	~20%-25%	AD
<i>TGFBR2</i>	~55%-60%	AD

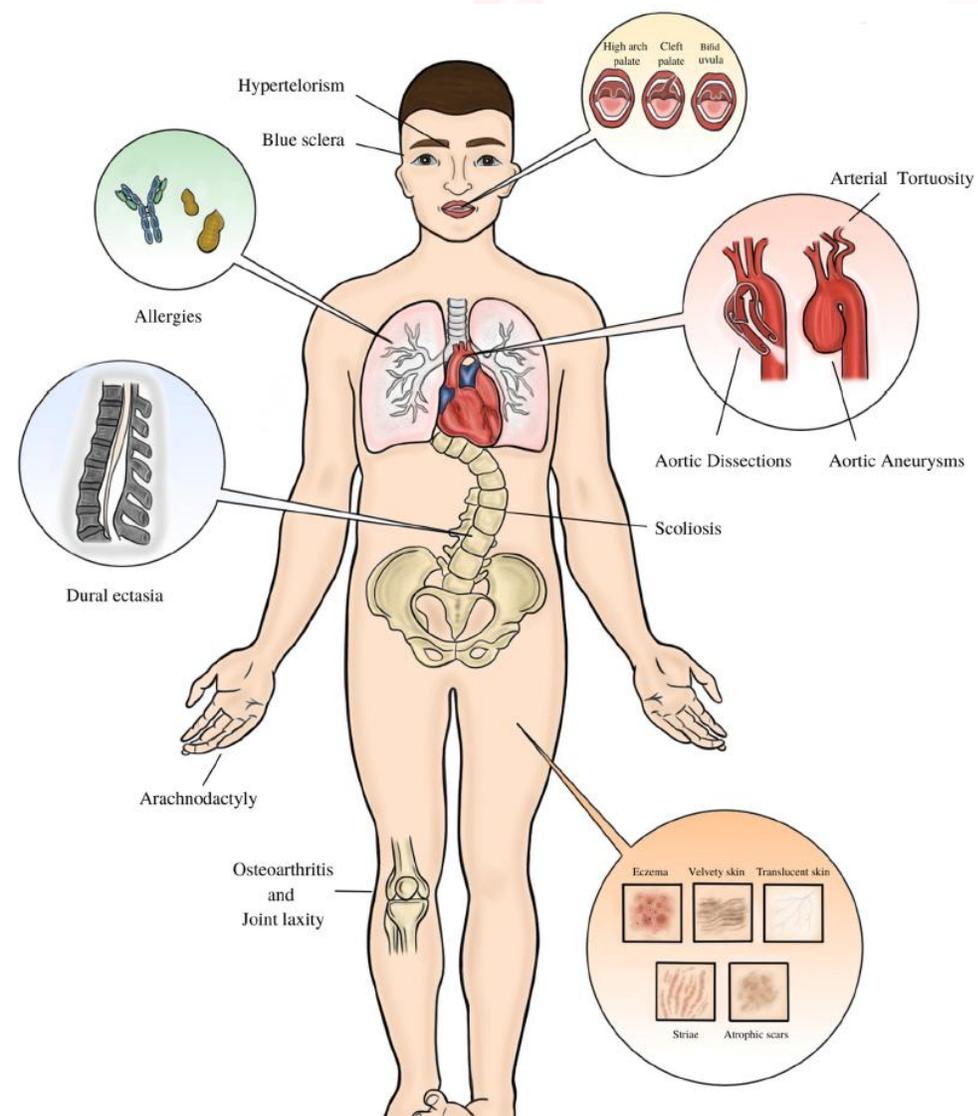
Loeys BL, Dietz HC. Loeys-Dietz Syndrome. 2008 Feb 28 [Updated 2024 Sep 12].

In: Adam MP, Bick S, Mirzaa GM, et al., editors. GeneReviews® [Internet]. Seattle (WA):

University of Washington, Seattle; 1993-2025.

Loeys-Dietzův syndrom

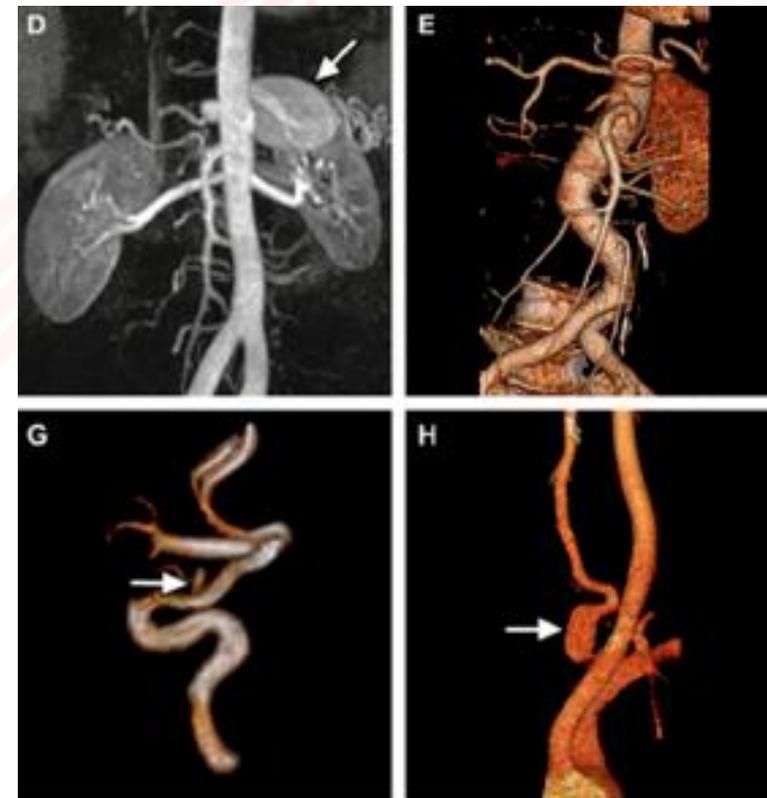
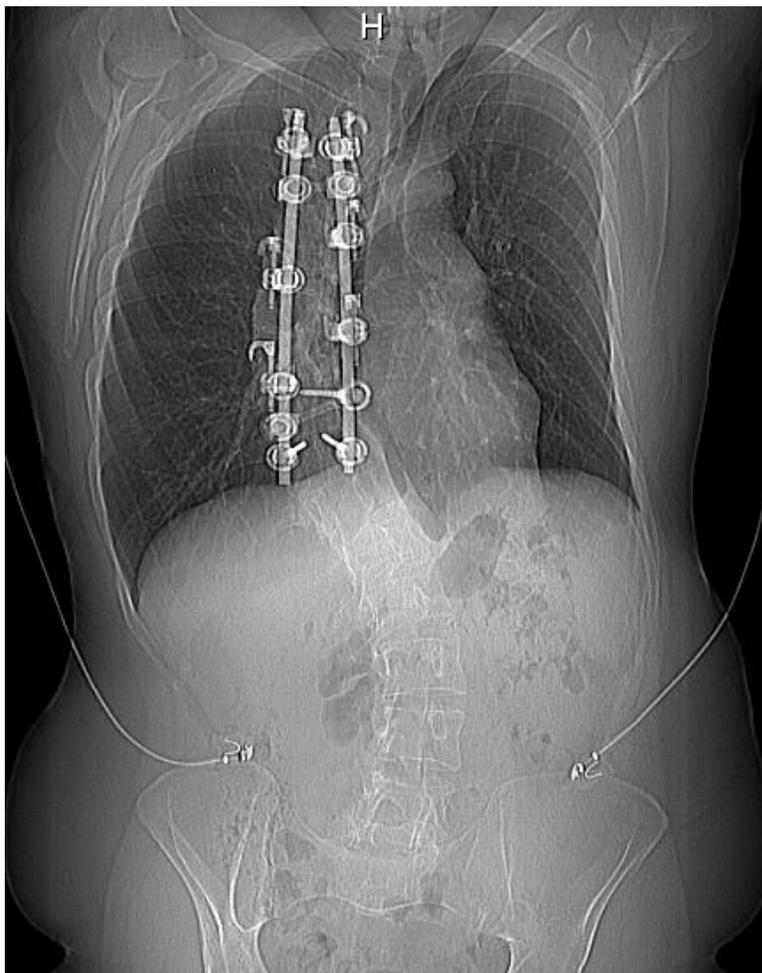
Clinical Feature	Marfan syndrome	Loeys-Dietz Syndrome					
	<i>FBN1</i>	<i>TGFBR1/TGFBR2</i>	<i>SMAD3</i>	<i>TGFB2</i>	<i>TGFB3</i>	<i>SMAD2</i>	<i>IPO8</i>
Ectopia lentis	+++	-	-	-	-	-	-
Cleft palate / bifid uvula	-	++	+	+	+	+	+
Hypertelorism	-	++	+	+	+	+	++
Craniosynostosis	-	++	+	-	-	-	-
Tall stature	+++	+	+	++	+	+	-
Arachnodactyly	+++	++	+	+	+	+	++
Pectus deformity	++	++	++	++	+	+	++
Clubfoot	-	++	+	++	+	-	+
Osteoarthritis	+	+	+++	+	+	+	?
Aortic root aneurysm	+++	++	++	++	+	+	+++
Arterial aneurysm	-	++	+	+	+	+	++
Arterial tortuosity	-	++	++	+	+	+	+
Early-onset aortic dissection	+	+++	++	+	+	+	-
Bicuspid aortic valve	-	++	+	+	+	+	+
Mitral valve insufficiency	++	+	+	++	+	+	+
Striae	++	+	+	+	+	+	+
Dural ectasia	+	+	+	+	-	-	?

Loeys-Dietzův syndrom

Agresivní růst aorty (až 10mm/rok), LDS 1 a LDS 2, disekce i při aortě ≤ 40 mm

Průměrný věk úmrtí 26 let (TAD, ruptura mozkových aneuryzmat) Gouda et al Int J Cardiol 2022

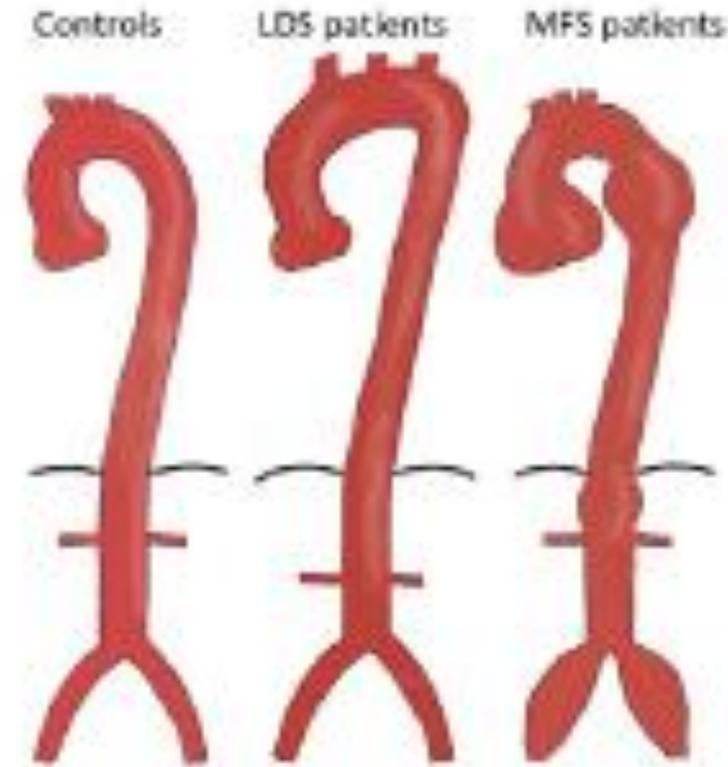
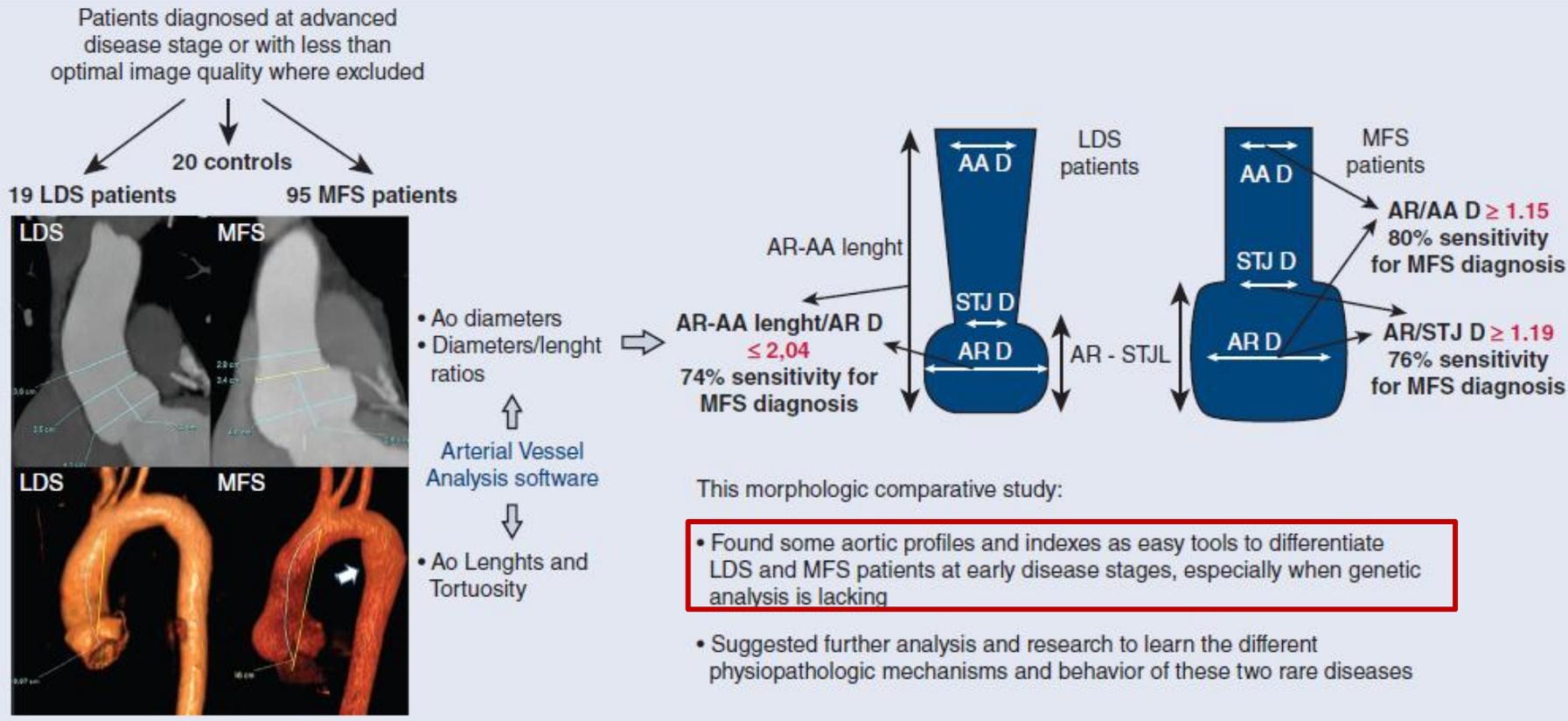

Aortální fenotyp MFS versus LDS

MFS – širší a vyšší kořen hruškovitého tvaru, širší suprenální aorta a ilické tepny, větší poměr isthmu/AoD

LDS – delší oblouk a suprenální aorta

A comparative retrospective CTI and MRI analysis of aortic morphology in three cohorts of LDS, MFS patients and controls

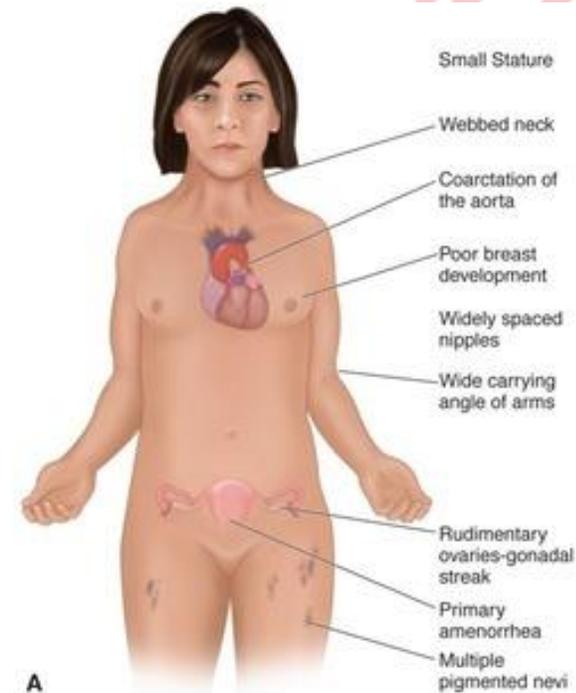

Turnerův syndrom

1:2500 žen, monosomie X-chromozomu (45X0), mozaika

KV postižení (až 50%) BAV, CoA, PAPVC, dilatace aorty a brachiocefalických tepen, elongace oblouku, TAD 6x častější oproti zdravé populaci cca 30-40 let, 3x vyšší riziko předčasného úmrtí (HT, DM, ICHS)

Indexace rozměru aorty (ASI, AHI, z score)

Ehlers-Danlos syndrom IV- vaskulární typ

Mutace v genu COL3A1 kódující pro kolagen typu III AD, prevalence 1:50 000 – 1:100 000

Průměrné dožití 51 let, 50% umírá do 48 let

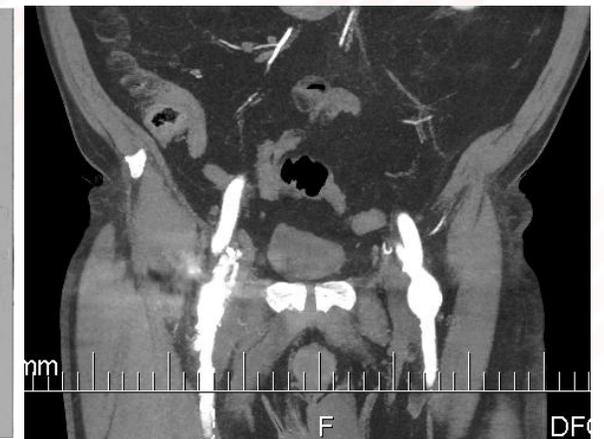
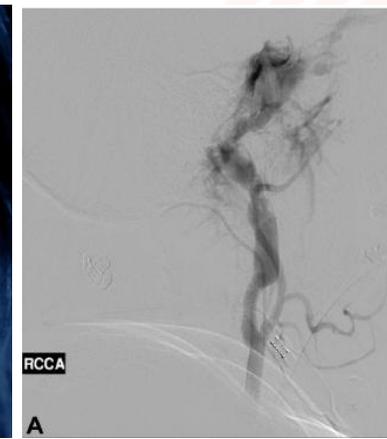
faciální dysmorfie - tenký nos a rty, prominující boltce, malé ušní lalůčky

kožní projevy - tenká průsvitná kůže, hematomy

fragilita tkání, poruchy hojení – technická obtížnost KCH výkonu

spontánní ruptury viscerálních orgánů (colon, uterus)

aneuryzma/disekce středních a velkých arterií - viscerální tepny, karotidy, koronární tepny, plicnice, karotido-kavernózní píštěle, cévní komplikace 1,6 událostí za 5 let

Bikuspidní aortální chlopeň a aortopatie

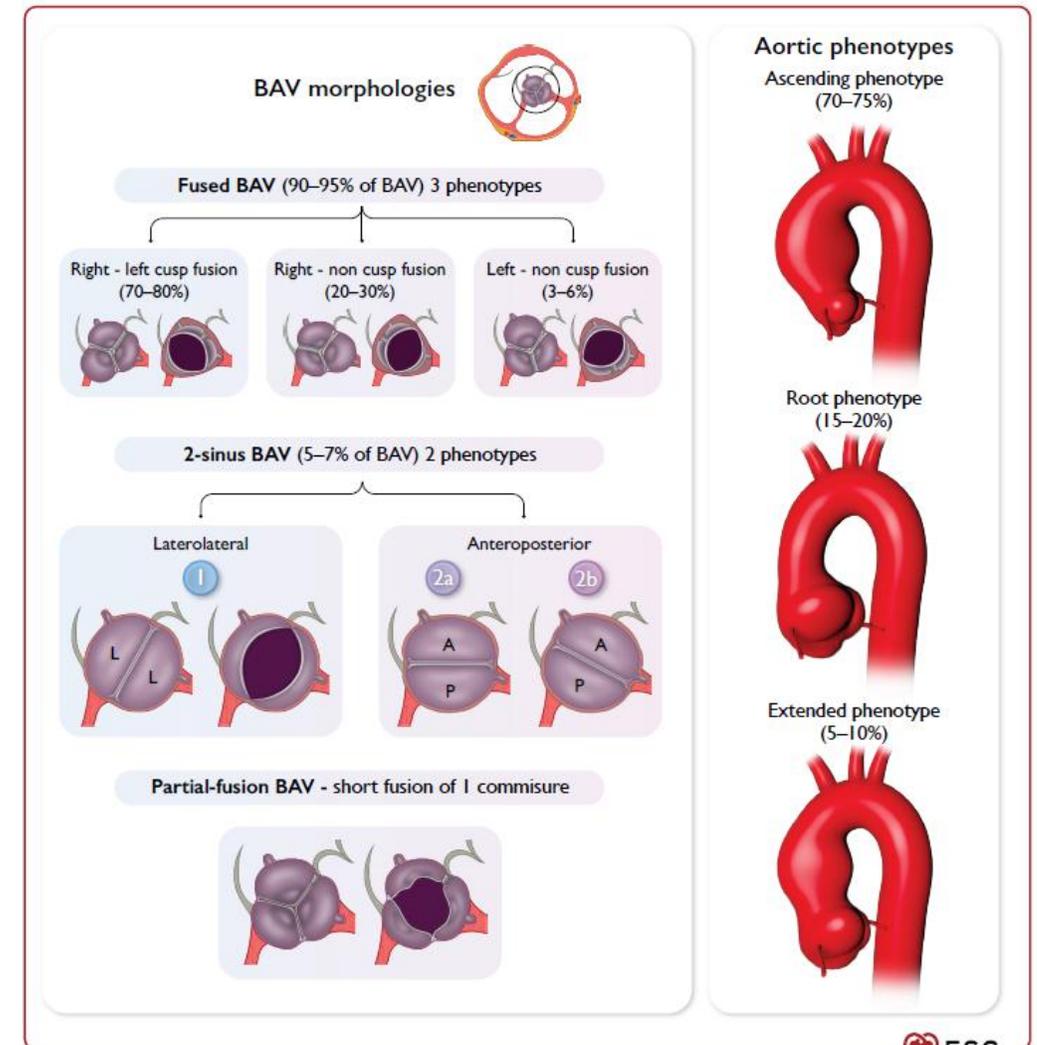
BAV 1-2 % populace , aortopatie u cca 40 -60%

Syndromová (MFS, LDS, ACTA2)

Nesyndromová (mutace v genech SMAD6,
NOTCH1, ROBO4, TBX20... cca 5%)

5-10% rodinný výskyt

Disekce 8x častější než u běžné populace
(31/100 000 pac.-roků), nižší než MFS a HTAD

Indikace k operaci Marfanův syndrom

Surgery is indicated in patients with MFS who have aortic root disease with a maximal aortic sinus diameter ≥ 50 mm. ^{70,172,1466–1468}

I

B

Surgery should be considered in patients with MFS who have an aortic root aneurysm with a maximal aortic sinus diameter ≥ 45 mm and additional risk factors. ^{c,1467,1469}

IIa

C

Rizikové faktory MFS:

RA disekce

plánovaná gravidita

nekontrolovaná hypertenze

progrese > 3 mm/rok

Indikace k operaci Turnerův syndrom

Elective surgery for aneurysms of the aortic root and/or ascending aorta should be considered in women with TS who are ≥ 15 years of age, have an ascending ASI > 23 mm/m², an AHI > 23 mm/m, a z-score > 3.5 , and have associated risk factors for aortic dissection^c or are planning pregnancy.^{70,1417,1421}

IIa

C

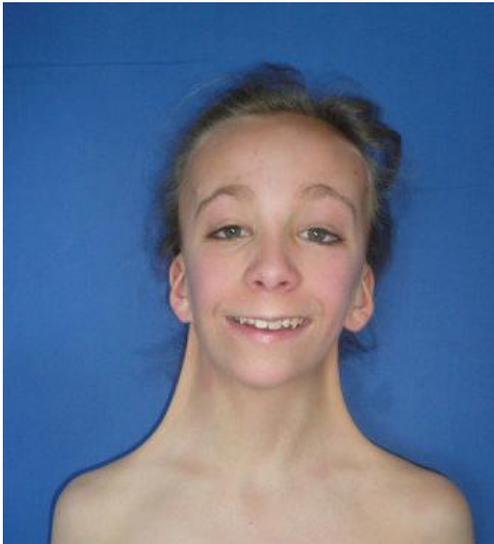
Rizikové faktory TS :

BAV

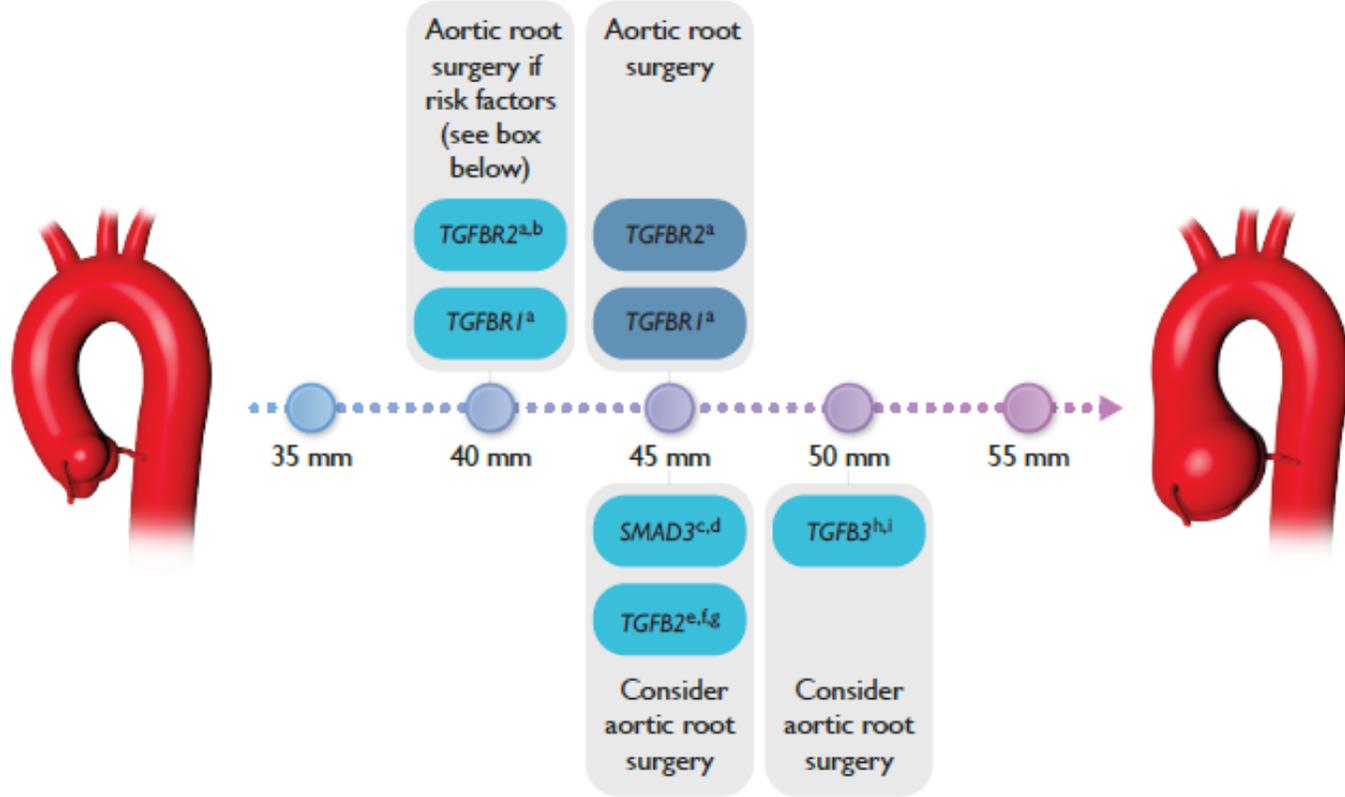
koarktace aorty

elongace transverzální aorty

hypertenze

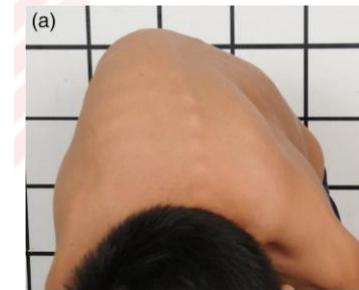

Indikace k operaci Loyes-Dietzův sy

High risk features include:

- Known high risk genetic variants (*R528H/C* in *TGFB2*)
- Women with *TGFB2* variants and small body size
- Severe extra-aortic features
- Family history of aortic dissection (especially at young age or relatively small aortic diameter)
- Aortic growth rate ≥ 3 mm per year

Centrum kardiiovaskulární a transplantační chirurgie

Indikace k operaci BAV

Root fenotyp

Surgery for bicuspid aortopathy of the root phenotype^c is recommended when the maximum aortic diameter is ≥ 50 mm.^{70,893,981,986,1001,1519,1523}

I

B

Ascending fenotyp

In patients with low surgical risk, surgery for bicuspid aortopathy of ascending phenotype^d should be considered when the maximum aortic diameter is >52 mm.^{153,172,981}

IIa

B

In patients with low surgical risk and ascending phenotype bicuspid aortopathy, surgery should be considered at a maximum diameter ≥ 50 mm if any of the following is the case:^{70,153,155,981,1001}

- Age <50 years
- Shorter stature^e
- Ascending aortic length ≥ 11 cm^f
- Aortic diameter growth rate ≥ 3 mm per year^g
- Family history of acute aortic syndrome
- Aortic coarctation
- Resistant hypertension^h
- Concomitant non-aortic-valve cardiac surgery
- Desire for pregnancy

IIa

C

Nesyndromová HTAD

ACTA 2 ≥ 45 mm , ≥ 42 mm + RF

PRKG1 ≥ 42 mm, ≥ 40 mm + RF

MYLK, MYH 11 ≥ 45 mm

In patients with HTAD attributable to a pathogenic variant in ACTA2 , surgery on the aortic root or ascending aorta should be performed at a diameter of ≥ 45 mm.	IIa	C
In patients with HTAD attributable to a pathogenic variant in ACTA2 and high-risk features,* surgery on the aortic root or ascending aorta may be considered at a diameter of ≥ 42 mm.	IIb	C

In patients with HTAD attributable to a pathogenic variant in PRKG1 , surgery on the aortic root or ascending aorta may be considered at a diameter of ≥ 42 mm.	IIb	C
In patients with HTAD attributable to a pathogenic variant in PRKG1 and high-risk features,* surgery on the aortic root or ascending aorta may be considered at a diameter of ≥ 40 mm.	IIb	C
In patients with HTAD attributable to a pathogenic variant in MYLK or MYH11 , surgery on the aortic root or ascending aorta may be considered at a diameter of ≥ 45 mm.	IIb	C

*Family history of type A aortic dissection in the setting of no or minimal aortic dilation, aortic growth rate >0.3 cm/y.

Závěry

Na dědičnou příčinu aneuryzmat a disekce aorty pomýšlíme u pacientů do 60ti let bez přítomnosti hypertenze či jiných klasických rizikových faktorů.

Posun indikačních kritérií k nižším rozměrům u HTAD má opodstatnění z důvodu vysokého rizika disekce při nedilatované aortě.

V indikaci k operaci u HTAD je zásadní individualizovaný přístup, který zohledňuje typ mutace, rychlost růstu aorty, délku ascendentní aorty, rodinnou anamnézu, BSA či plánovanou graviditu u žen fertilního věku.

Děkuji za pozornost

CKTCH

Centrum kardiovaskulární
a transplantační chirurgie

WEB

www.cktch.cz

facebook

[/CKTCHBrno](https://www.facebook.com/CKTCHBrno)

YouTube

[CKTCH Brno](https://www.youtube.com/CKTCHBrno)

ESC GL 2024

Co nově musíme při indikaci zohlednit ?

Fenotyp aorty - root x ascending

Délka ascendentní aorty $\geq 11\text{cm}$

Rychlost růstu $\geq 3\text{mm/rok}$

Výška $< 1,69\text{ m}$

U HTAD typ mutace, rozměry aorty při disekci u příbuzných

Nízké operační riziko

Zkušenost pracoviště

Věk $< 50\text{ let}$

Root phenotype
(15–20%)

Ascending phenotype
(70–75%)

*Risk factors (RF)

Length of ascending aorta $\geq 11\text{cm}$

$>3\text{mm}$ diameter increase per year

Height $< 1.69\text{m}$

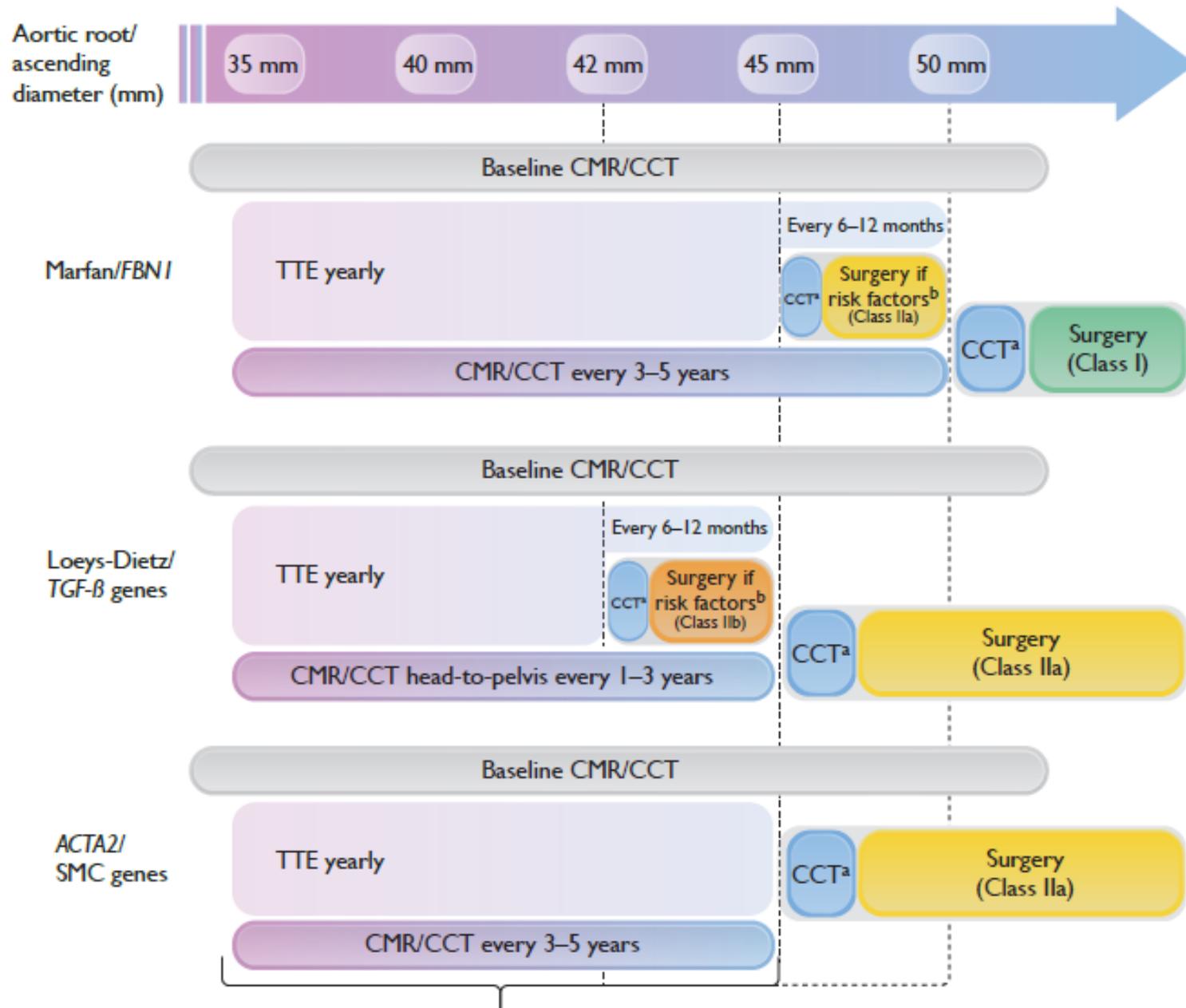

Age < 50 years old

Arterial hypertension

Algorithmus u HTAD

HTAD

Condition	Gene	Clinical Features
Syndromic HTAD*		
Marfan syndrome	<i>FBN1</i>	Aortic root aneurysm, aortic dissection, dactyly, dolichostenomelia, scoliosis, stature, pneumothorax, dural ectasia
Loeys-Dietz syndrome	<i>TGFBR1, TGFBR2, SMAD3,† TGFBR2, TGFBR3</i>	TAA, branch vessel aneurysms, aortic dissection, arterial tortuosity, MVP, craniosynostosis, hypertelorism, bluish sclera, bifid/broad uvula, translucent skin, visible club feet, dural ectasia, and premature osteoarthritis and peripheral neuropathy
Vascular Ehlers-Danlos syndrome	<i>COL3A1</i>	TAA, AAA, arterial rupture, aortic dissection, MVP, bowel and uterine rupture, pneumothorax, translucent skin, atrophic scarring, carotid-cavernous fistula
Arterial tortuosity syndrome	<i>SLC2A10</i>	Tortuous large and medium sized arteries, aortic dilation, craniofacial, skin and skeletal features
Shprintzen-Goldberg syndrome	<i>SKI</i>	Craniosynostosis, skeletal features, aortic dilation
Ehlers-Danlos syndrome with periventricular nodular heterotopia	<i>FLNA</i>	X-linked, periventricular nodular heterotopia, TAA, BAV, MV disease, PDA, ventricular aneurysms, joint hypermobility
Meester-Loeys syndrome	<i>BGN</i>	X-linked, TAA, aortic dissection, MV disease
LOX-related TAA	<i>LOX</i>	TAA, BAV, aortic dissection, Marfanoid habitus in some
Smooth muscle dysfunction syndrome	<i>ACTA2</i>	TAA, moyamoya-like cerebrovascular disease, pulmonary hypertension, pulmonary disease, hypoperistalsis, hypotonic bladder, congenital mydriasis ¹¹
Nonsyndromic HTAD (Familial TAA)		
FTAA	<i>ACTA2</i>	TAA, aortic dissection, premature CAD and myocardial infarction, livedo reticularis, iris flocculi
FTAA	<i>MYH11</i>	TAA, aortic dissection, PDA
FTAA	<i>MYLK</i>	Aortic dissection at relatively small aortic size
FTAA	<i>PRKG1</i>	Aortic dissection at young ages at small aortic sizes
FTAA	<i>MAT2A</i>	TAA, aortic dissection, BAV
FTAA	<i>MFAP5</i>	TAA, aortic dissection, skeletal features may be present
FTAA	<i>FOXE3</i>	TAA, aortic dissection
FTAA	<i>THSD4</i>	TAA, aortic dissection

ECM = geny kódující extracelulární matrix

TGFβ kaskáda

ECM = geny kódující extracelulární matrix

TGFβ kaskáda

SMC=geny kódující kontraktlní elementy hladkých svalových buněk